

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τις προτάσεις νόμου «Ο περί Προστασίας της Πατρότητας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2021» και «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Αντρέας Καυκαλιάς, πρόεδρος	Φωτεινή Τσιρίδου
Χρίστος Χριστόφιας	Χρίστος Σενέκης
Γιώργος Κουκουμάς	Σωτήρης Ιωάννου
Ονούφριος Κουλλά	Ανδρέας Αποστόλου
Δημήτρης Δημητρίου	Μαρίνος Μουσιούττας

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε τις πιο πάνω προτάσεις νόμου, οι οποίες κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων από τους κ. Αντρέα Καυκαλιά, Χρίστο Χριστόφια και Γιώργο Κουκουμά εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, σε πέντε συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 25 Νοεμβρίου 2021 και στις 11, 18 και 25 Ιανουαρίου, στις 15 Φεβρουαρίου και την 1^η Μαρτίου 2022. Στο πλαίσιο της εξέτασης των εν λόγω προτάσεων νόμου κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και εκπρόσωποι του ίδιου υπουργείου, εκπρόσωποι του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Γραφείου της Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων, της Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων και της Παγκύπριας Οργάνωσης Πενταμελούς Οικογένειας (ΠΟΠΟ), η πρόεδρος και μέλη του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΔΕΟΚ, ΠΑΣΥΔΥ, ΑΣΔΥΚ, της Παγκύπριας Ομοσπονδίας Ανεξαρτήτων Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (ΠΟΑΣΟ) και

της Παγκύπριας Συντεχνίας «Ισότητα», καθώς και εκπρόσωποι των εργοδοτικών οργανώσεων ΟΕΒ και ΚΕΒΕ. Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Μονογονεϊκών Οικογενειών και Φίλων, η Ομάδα Πρωτοβουλίας για την Προώθηση της Πατρότητας (Cyprus Fatherhood Initiative), η συνδικαλιστική οργάνωση ΣΕΚ και η ΠΟΒΕΚ, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της εξέτασης των προτάσεων νόμου παρευρέθηκε επίσης και το μέλος της επιτροπής κ. Πανίκος Λεωνίδου.

Σκοπός της πρώτης πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί Προστασίας της Πατρότητας Νόμου, ώστε να επεκταθεί η χρονική περίοδος εντός της οποίας δύναται να ασκείται το προβλεπόμενο στον υπό τροποποίηση νόμο δικαίωμα λήψης άδειας πατρότητας.

Ειδικότερα, με τις πρόνοιες της πρώτης πρότασης νόμου όπως αυτή αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή προβλέπεται η επέκταση της χρονικής περιόδου εντός της οποίας δύναται να ασκείται το δικαίωμα λήψης άδειας πατρότητας από δεκαέξι εβδομάδες σε πενήντα δύο.

Σκοπός της δεύτερης πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε να επεκταθεί η χρονική περίοδος εντός της οποίας δύναται να ασκείται το δικαίωμα λήψης επιδόματος πατρότητας.

Ειδικότερα, με τις πρόνοιες της δεύτερης πρότασης νόμου όπως αυτή αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή προβλέπεται η επέκταση της χρονικής περιόδου εντός της οποίας μισθωτός δύναται να ασκεί το δικαίωμα λήψης επιδόματος πατρότητας από δεκαέξι εβδομάδες σε πενήντα δύο.

Στο πλαίσιο της συζήτησης επί της αρχής οι εισηγητές των προτάσεων νόμου ανέφεραν ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις κρίνονται αναγκαίες, ώστε να ενισχυθεί η δυνατότητα αξιοποίησης του δικαιώματος λήψης της άδειας πατρότητας δύο εβδομάδων

από μισθωτούς πατέρες, όπως ήδη προβλέπεται στις διατάξεις του περί Προστασίας της Πατρότητας Νόμου, καθώς, σύμφωνα με τους ίδιους εισηγητές, σημαντικό ποσοστό μισθωτών αναγκάζεται να μην ασκεί το εν λόγω δικαίωμα. Συναφώς, οι ίδιοι υποστήριξαν ότι ορισμένες περιπτώσεις ζευγαριών δεν έχουν την οικονομική ευχέρεια να λαμβάνουν ταυτόχρονα οι γονείς την άδεια μητρότητας και πατρότητας που δικαιούνται, καθώς για την περίοδο αυτή τα αντίστοιχα επιδόματά τους περιορίζονται στο 72% του μισθού τους και ως εκ τούτου τα συνολικά εισοδήματα του ζευγαριού μειώνονται σε μια περίοδο που τα έξοδά του αυξάνονται λόγω της γέννησης του νεογνού. Περαιτέρω, οι ίδιοι υποστήριξαν ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις συμβάλλουν στην εξισορρόπηση/συμφιλίωση της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή, στην πάταξη των έμφυλων στερεοτύπων σε σχέση με τη φροντίδα των νεογνών, καθώς και στη σύσφιξη της σχέσης μεταξύ του πατέρα και του νεογνού.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού πληροφόρησαν την επιτροπή ότι για το έτος 2020 σε σύνολο 9.500 γεννήσεων υποβλήθηκαν περίπου 6.500 αιτήσεις για άδεια μητρότητας, ενώ οι αιτήσεις για άδεια πατρότητας ανήλθαν γύρω στις 3.500 για την ίδια περίοδο, ακολούθως εξέφρασαν τη διαφωνία τους σε σχέση με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις. Ειδικότερα, οι ίδιοι σημείωσαν ότι η θέσπιση του εν λόγω δικαιώματος δεν επιδιώκει στην παροχή επιδόματος στον πατέρα, αλλά στοχεύει στην ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής του πατέρα στη φροντίδα του νεογνού και στην παροχή στήριξης στη μητέρα από τον πατέρα κατά το πρώτο στάδιο ανατροφής του νεογνού. Συνεπώς, σύμφωνα με τους ίδιους, η προτεινόμενη επέκταση της χρονικής περιόδου εντός της οποίας δύναται μισθωτός να ασκεί το δικαίωμα λήψης άδειας πατρότητας δεν εξυπηρετεί τους σκοπούς θέσπισης του εν λόγω δικαιώματος. Περαιτέρω, οι ίδιοι εκπρόσωποι υποστήριξαν ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις ενδεχομένως να αυξάνουν τις κρατικές δαπάνες λόγω της διεύρυνσης των εν

δυνάμει δικαιούχων επιδόματος πατρότητας οι οποίοι ικανοποιούν τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου και ως εκ τούτου εξέφρασαν επιφυλάξεις ως προς τη συνταγματικότητα των προτεινόμενων ρυθμίσεων.

Η εκπρόσωπος του Γραφείου της Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων, υπό την ιδιότητα που κατέχει η επίτροπος και ως πρόεδρος του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, εξέφρασε τις επιφυλάξεις της σε σχέση με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, καθώς αυτές ενδεχομένως να μη συμβάλουν στην ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής του πατέρα κατά τα πρώτα στάδια στη φροντίδα του νεογνού, η οποία αποτελεί έναν από τους κύριους σκοπούς θέσπισης του δικαιώματος άδειας πατρότητας.

Οι εκπρόσωποι του Γραφείου της Επίτροπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, της ΠΟΠΟ, του Γυναικείου Κινήματος ΠΟΓΟ, υπό την ιδιότητα του εν λόγω φορέα ως μέλους του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΑΣΥΔΥ, ΑΣΔΥΚ, της ΠΟΑΣΟ και της Παγκύπριας Συντεχνίας «Ισότητα» συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό συζήτηση προτεινόμενων ρυθμίσεων.

Οι εκπρόσωποι των εργοδοτικών οργανώσεων ΟΕΒ και ΚΕΒΕ εξέφρασαν τις επιφυλάξεις τους σε σχέση με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, καθώς, σύμφωνα με τους ίδιους, αυτές δεν εξυπηρετούν τους σκοπούς θέσπισης του δικαιώματος άδειας πατρότητας. Περαιτέρω, οι ίδιοι εκπρόσωποι ανέφεραν ότι, σε περίπτωση που υφίστανται επιπλέον ανάγκες για τη φροντίδα του νεογνού οι οποίες δεν καλύπτονται από τη χορήγηση άδειας πατρότητας, ο πατέρας έχει τη δυνατότητα για τον σκοπό αυτό να λαμβάνει ετήσια άδεια ανάπαυσης. Επιπρόσθετα, οι ίδιοι ανέφεραν ότι στο παρόν στάδιο ενώπιον του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος βρίσκεται νομοσχέδιο το οποίο ρυθμίζει τη γονεϊκή άδεια επί πληρωμή και ως εκ τούτου, για την εξυπηρέτηση των

προαναφερόμενων αναγκών, ο πατέρας σύντομα θα έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει και την εν λόγω άδεια. Ανεξάρτητα από τα πιο πάνω, οι ίδιοι εκπρόσωποι δήλωσαν ότι δε φέρουν ένσταση σε σχέση με ενδεχόμενη μικρή επέκταση της χρονικής περιόδου εντός της οποίας δύναται να ασκείται το δικαίωμα λήψης άδειας πατρότητας, ωστόσο εξέφρασαν την άποψη ότι η προτεινόμενη επέκταση είναι υπερβολική και θα δημιουργήσει δυσκολίες στη διαδικασία καταβολής των σχετικών επιδομάτων από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ και ΔΕΟΚ συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των υπό αναφορά προτάσεων νόμου και συναφώς υποστήριξαν ότι, επειδή οι υποδομές φροντίδας βρεφοκομικών σταθμών είναι ελλιπείς, η προώθηση των προτεινόμενων ρυθμίσεων είναι αναγκαία, ώστε ο πατέρας να έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει την άδεια πατρότητας και μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας της μητέρας.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης των υπό συζήτηση προτάσεων νόμου, επιπροσθέτως των πιο πάνω ζητημάτων που τέθηκαν από τους εμπλεκόμενους φορείς, την επιτροπή απασχόλησε μεταξύ άλλων το ενδεχόμενο μείωσης της προτεινόμενης επέκτασης της χρονικής περιόδου εντός της οποίας δύναται μισθωτός να ασκεί το δικαίωμα λήψης άδειας πατρότητας, ώστε η εν λόγω επέκταση να παραμείνει κατά το δυνατόν εντός του πλαισίου της φιλοσοφίας για την οποία θεσπίστηκε το δικαίωμα σε άδεια πατρότητας.

Περαιτέρω, η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, ζήτησε από την εκτελεστική εξουσία να επανεξετάσει τις προτεινόμενες ρυθμίσεις και να υποβάλει τις τελικές της θέσεις επί των προνοιών των προτάσεων νόμου, ειδικότερα σε σχέση με την ενδεχόμενη αντισυνταγματικότητα αυτών, και ακολούθως η επιτροπή να επανέλθει σε νέα συνεδρία της για συνέχιση της εξέτασης των προτάσεων νόμου.

Συναφώς, η επιτροπή επανήλθε για συνέχιση της εξέτασης των προτάσεων νόμου σε νέα συνεδρία της, ημερομηνίας 25 Ιανουαρίου 2022, στην παρουσία της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Στο πλαίσιο της συνέχισης της εξέτασης των υπό αναφορά προτάσεων νόμου η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων δήλωσε ότι ενδεχομένως το δικαίωμα σε άδεια πατρότητας να μην ασκείται στον ίδιο βαθμό που ασκείται το αντίστοιχο δικαίωμα σε άδεια μητρότητας, ωστόσο αυτό, σύμφωνα με την ίδια αξιωματούχο, δεν οφείλεται σε οικονομικούς λόγους όπως ισχυρίζονται οι εισηγητές των προτάσεων νόμου. Περαιτέρω, η ίδια αξιωματούχος επιβεβαίωσε ότι η θέση της εκτελεστικής εξουσίας παραμένει ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις είναι αντίθετες με τον σκοπό για τον οποίο θεσπίστηκε το δικαίωμα άδειας πατρότητας. Ωστόσο, δήλωσε ότι δε φέρει ένσταση, σε περίπτωση που η χρονική περίοδος εντός της οποίας δύναται να ασκείται το δικαίωμα λήψης άδειας πατρότητας επεκταθεί κατά τρόπο ώστε να συμπίπτει με την ημερομηνία λήξης της περιόδου άδειας μητρότητας, όπως αυτή διαχρονικά επεκτάθηκε, παρά το γεγονός ότι οι εν λόγω ρυθμίσεις, σύμφωνα με την ίδια αξιωματούχο, αυξάνουν τις κρατικές δαπάνες και ως εκ τούτου είναι αντίθετες με τις διατάξεις του συντάγματος. Ανεξαρτήτως των πιο πάνω, η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενημέρωσε την επιτροπή ότι η εκτελεστική εξουσία επεξεργάζεται νομοσχέδιο με το οποίο θα ρυθμίζεται η γονεϊκή άδεια επί πληρωμή και στο οποίο θα περιλαμβάνονται πρόνοιες που θα εξυπηρετούν τους σκοπούς των υπό συζήτηση προτάσεων νόμου. Ως εκ τούτου, η ίδια εισηγήθηκε όπως η επιτροπή αναβάλει την ολοκλήρωση της συζήτησης των προτάσεων νόμου μέχρι την κατάθεση στη Βουλή του σχετικού νομοσχεδίου.

Οι εισηγητές της πρότασης νόμου, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, εισηγήθηκαν την τροποποίηση των προτεινόμενων ρυθμίσεων, ώστε η

χρονική περίοδος εντός της οποίας δύναται να ασκείται το δικαίωμα λήψης άδειας και επιδόματος πατρότητας να επεκταθεί μέχρι δύο εβδομάδες από την ημερομηνία λήξης της περιόδου άδειας μητρότητας.

Ακολουθως, η επιτροπή, στη βάση των πιο πάνω εισηγήσεων, αποφάσισε όπως τροποποιηθούν ανάλογα τα κείμενα των υπό αναφορά προτάσεων νόμου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στις ακόλουθες θέσεις:

1. Ο πρόεδρος της επιτροπής και τα μέλη της βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, το μέλος της βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος και το μέλος της βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ τάσσονται υπέρ της ψήφισης των προτάσεων νόμου σε νόμους όπως αυτές τροποποιήθηκαν σύμφωνα με τα πιο πάνω.
2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, το μέλος της βουλευτής του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου και το μέλος της βουλευτής της Δημοκρατικής Παράταξης επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί των προτάσεων νόμου κατά τη συζήτησή τους στην ολομέλεια του σώματος.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση ψήφισης των προτάσεων νόμου σε νόμους, ο τίτλος της δεύτερης πρότασης νόμου θα τροποποιηθεί, ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022».

4 Μαρτίου 2022

Αρ. Φακ.: 23.02.062.163-2021
23.02.062.164-2021

ΧΚ/ΕΧ/ΠΧ'Ν